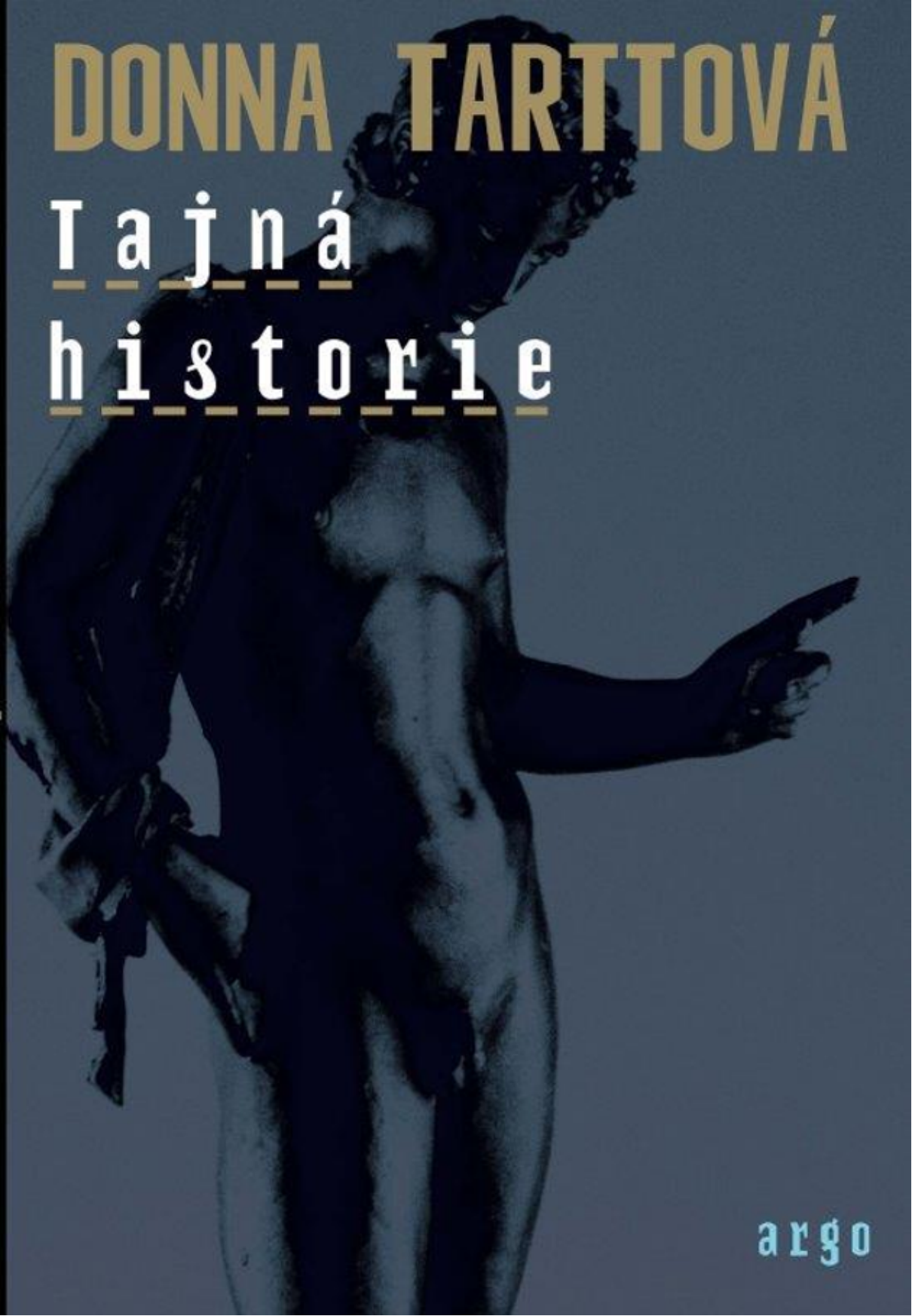

DONNA TARTTOVÁ

Tajná

historie

argo

Argo

tajná historie

Donna Tarttová

tajná historie

Přeložila Klára Kolínská

Argo

Donna Tartt: The Secret History
Copyright © Donna Tartt, 1992
Czech edition © Argo, 2017
Translation © Klára Kolínská, 2017

ISBN 978-90-257-1913-8 (váz.)
ISBN 978-90-257-2343-2 (e-kniha)

Bretovi Eastonu Ellisovi,
za jehož velkorysost nikdy nepřestanu být
vděčná.

A Paulovi Edwardovi McGloinovi,
mé Múze a mému mecenáši, nejdražšímu
příteli, kterého kdy budu mít.

Nyní obracím pozornost k otázce vzdělání filologa a stanovuji následující:

- 1. Dnešní mladý muž nemůže pochopit podstatu civilizace Řeků a Římanů.*
- 2. Nemůže ani vědět, zda je schopen se o toto pocho-
pení alespoň pokusit.*

FRIEDRICH NIETZSCHE, *NEČASOVÉ ÚVAHY*

*Nuže tedy vychovávejme v duchu ty muže, jako bychom
si v prázdné chvíli vypravovali pohádky.*

PLATÓN, *ÚSTAVA*, KNIHA II.

Prolog

Sníh na horách roztával a Bunny už byl mrtvý několik týdnů, než nám došlo, jak je naše situace vážná. Byl mrtvý deset dní, než ho našli, víte. Šlo o jedno z nejrozsáhlejších policejních pátrání v historii Vermontu – zapojila se do něj státní policie, FBI, dokonce i vojenská helikoptéra. Zavřeli školu, zavřeli i továrnu na barviva v Hampdenu, na místo dorazili lidi z New Hampshiru, ze státu New York, dokonce až z Bostonu.

Je těžké uvěřit, že by Henryho jednoduchý plán mohl tak perfektně klapnout, a to i navzdory těm nečekaným a nepředvídaným okolnostem. Neměli jsme v úmyslu schovat tělo někde, kde by ho nikdo nenašel. Vlastně jsme ho neschovávali vůbec, ale prostě jsme ho nechali ležet tam, kam dopadlo, v naději, že na něj brzy náhodou narazí nějaký nešťastný kolemjdoucí ještě dřív, než Bunnyho někdo začne pohřešovat. Tenhle příběh se vyprávěl dobře a snadno; uvolněné kameny, tělo na dně rokle s čistě zlomeným vazem a stopy nohou v blátě směřující dolů ze svahu. Dalo se to vykládat jako nehoda turisty, nic víc, nic míň, a u toho mohlo zůstat, u tichých slz a skromného pohřbu, nebýt toho, že tu noc začalo sněžit. Sníh přikryl tělo beze stopy a po deseti dnech, když konečně přišla obleva, pochopila státní policie, FBI i místní dobrovolníci, že celou dobu chodili sem a tam přes jeho mrtvé tělo, až byl sníh nad ním udusaný jako mlat.

Je těžké uvěřit, že všechn ten rozruch se odehrával kvůli činu, za který jsem byl částečně zodpovědný, a ještě těžší je uvěřit, že jsem se mohl pohybovat přímo uprostřed dění – před televizními kamerami, mezi uniformami, mezi houfy dobrovolníků roztroušených po svazích Mount Cataract jako mravenci v cukřence –, aniž bych vzbudil sebemenší podezření. Ale být uprostřed dění byla jedna věc, kdežto odejít odtamtud se bohužel ukázalo jako daleko větší problém, a přestože jsem si kdysi myslel, že jsem tu rokli a to dávné dubnové odpoledne nechal navždycky za sebou, teď už si tím tak jistý nejsem. Pátrání skončilo a život kolem mě se zase uklidnil. Uvědomil jsem si, že i když jsem si celé roky představoval, že jsem někde jinde, ve skutečnosti jsem byl

pořád tam: nahoře na svahu, u blátivých stop v čerstvé trávě, kde se nad třepetajícími kvítky jabloní stahují tmavá mračna a ve vzduchu je cítit první závan chladu ohlašující, že v noci začne sněžit.

Co tady děláte, zeptal se Bunny překvapeně, když nás čtyři tam nahoře objevil.

No, hledáme čerstvý kapradí, odpověděl mu Henry.

A když jsme tam pak chvíli postáli v lesním podrostu a šeptem se domluvili, co dál – poslední pohled na tělo a poslední rozhlédnutí kolem, žádné upuštěné klíče, žádné ztracené brýle, máte všichni všechno? –, a pak jsme husím pochodem vykročili lesem dolů, naposledy jsem se ohlédl po pěšině, kterou za mnou postupně zavíral špalír mladých stromků. Přestože si vzpomínám na cestu zpátky a na první osamocené vločky sněhu, které se začínaly snášet mezi borovicemi, přestože si vzpomínám, jak jsme se vděčně nasoukali do auta a vyrazili po silnici jako rodinka na nedělním výletě, jak se Henry za volantem snažil se zatátými zuby vyhýbat dírák v asfaltu a my ostatní jsme se nakláněli přes sedadla a tlachali jako děti, přestože si moc dobře vzpomínám na tu dlouhou, strašlivou noc, která byla před námi, a na dlouhé a strašlivé dny a noci, které po ní měly následovat, stačí, abych se jenom ohlédl přes rameno a všechny ty roky se vytratí a vidím to za sebou znovu, tu rokli, svažující se mezi stromy do černé tmy, a tenhle obrázek mě neopustí až do smrti.

V jistém období svého života bych možná dokázal vyrukovat s libovolným množstvím příběhů, ale teď mi zůstal jen jeden. Tohle je jediný příběh, který kdy budu schopen vyprávět.

Kniha I

Kapitola 1

Jestlipak to, čemu se říká, „osudová vada charakteru“, ta okázala temná prasklina, která rozděluje život na dvě části, existuje i mimo literaturu? Kdysi jsem si myslel, že ne. Ale teď si myslím, že ano. A jsem přesvědčený, že v mém případě je to tohle: chorobná touha po poetické malebnosti za každou cenu.

A moi. L'histoire d'une de mes folies.

Jmenuji se Richard Papen. Je mi osmadvacet a až do svých devatenácti jsem Novou Anglii ani Hampden College neznal. Pocházím z Kalifornie, a jak jsem nedávno zjistil, můj původ se zřejmě otiskl do mé povahy. To poslední přiznávám až teď, když už je po všem. Ale ne že by na tom záleželo.

Vyrostl jsem v Planu, malém hnízdě na severu Kalifornie. Neměl jsem žádné sourozence. Můj otec pracoval jako vedoucí benzínové pumpy a moje matka byla v domácnosti. Teprve když jsem byl starší a rodinné finance se začaly ztenčovat, šla do práce, zvedala telefony v kanceláři jedné z velkých továren na elektročipy na předměstí San José.

Plano. To jméno vyvolává asociace podniků s obsluhou do auta, řadových rodinných domů a vln veder stoupajících z rozpáleného asfaltu. Roky strávené v rodném městě se pro mě staly postradatelnou minulostí, jíž jsem se zbavil stejně lehce a bezstarostně, jako člověk vyhodí použitý plastový kelímek. Což bylo svým způsobem požehnaní. Když jsem odešel z domova, dokázal jsem si vykonstruovat novou, daleko uspokojivější verzi osobní historie, plné ohromujících, libivých událostí a vlivů, pestré, rušné a vhodné pro vyprávění lidem, co mě neznali.

Půvab tohoto fiktivního dětství – plného bazénů, pomerančovníkových hájů a okouzlujících rodičů vedoucích prostopášný život hvězd showbyznysu – téměř zastínil fádni, jednotvárný originál. Po pravdě řečeno, když přemýšlím o svém skutečném dětství, nedokážu si z něj vybavit skoro nic kromě pár žalostných faktů: tenisky, které jsem nosil celý rok; omalovánky a komiksy koupené v supermarketu; málo

zájmu a ještě méně krásy. Byl jsem tichý, na svůj věk vytáhlý, měl jsem sklon k pihám. Neměl jsem moc kamarádů, ale nevím, jestli to bylo mou volbou nebo okolnostmi. Ve škole jsem si podle všeho vedl dobře, i když jsem nijak zvlášť nevynikal; rád jsem četl – dobrodružné knížky, sci-fi, Tolkiena –, ale stejně rád jsem se díval na televizi, čímž jsem trávil většinu dlouhých nudných odpolední po škole, vleže na koberci v našem obývacím pokoji.

Opravdu si z těch let nepamatuji o moc víc, kromě určité nálady, která jimi povětšinou neměnně prostupovala, jistého druhu melancholie, kterou mám spojenou s pravidelným sledováním disneyovek v neděli večer. Neděle byla neveselý den – musel jsem jít brzy spát, protože jsem druhý den vstával do školy. Trpěl jsem neustálými obavami, že nemám správně domácí úkoly, ale když jsem se díval na ohňostroj vybuchující na noční obloze nad světlý zalitými hradbami Disneylandu, zmocňovala se mě ještě větší, obecnější úzkost, že jsem navždycky uvězněn v bludném kruhu školy a domova, z něhož není úniku; a toto prostředí pro mě představovalo důvod pro nejčernější smutek a beznaděj. Můj otec byl skoupý člověk, neoplývající zrovna laskavostí, náš dům byl ošklivý a neútulný, a matka mi nevěnovala příliš pozornosti; chodil jsem v laciném oblečení, vlasy jsem měl ostříhané příliš nakrátko a ve škole mě nikdo neměl moc rád; a protože všechno tohle trvalo, až kam mi paměť sahala, měl jsem pocit, že mě v životě nic jiného nečeká, že i moje budoucnost bude stejně depresivní a neradostná. Zkrátka, byl jsem si jistý, že moje existence je nějakým nezmatelným, ale zásadním způsobem fatálně poznamenána.

Předpokládám, že za těchto okolností není nic divného na tom, že mám problém smířit se se svým životem, když ho srovnávám s životy svých přátel, nebo alespoň s tím, jak jejich životy vnímám. Charles a Camilla jsou sirotci (jak jsem toužil být sirotek, když jsem byl dítě!), které vychovaly babičky a prarodiče v domě ve Virginii: o takovém dětství, s koňmi, řekou a ovocnými stromy, jsem vždycky snil. Anebo Francis. Jeho matce bylo teprve sedmnáct, když se narodil. Tahle křehká, vrtošivá dívka se zrzavými vlasy a bohatým tatínkem utekla z domova s bubeníkem nějaké rockové kapely; za tři týdny se vrátila domů a za další tři týdny byl její sňatek prohlášen za neplatný; a, jak Francis s oblibou říkává, prarodiče jeho a jeho matku vychovali jako bratra a sestru, a to v tak velkolepém stylu, že to dělalo dojem i na ty nejzlomyslnější drbny: anglické chůvy, soukromé školy, léto ve Švýcarsku a zimní prázdniny ve Francii. Anebo si vezměte dokonce i takového starého mluvku jako Bunny. Ne že by zrovna prožil dětství

v námořnickém kabátku a na hodinách tance, to měla naše jinak rozdílná minulost společné. Ale prožil americké dětství jako z filmu. Byl synem fotbalové hvězdy, z níž se stal úspěšný bankéř. Se čtyřmi bratry a žádnými sestrami, ve velkém hlučném domě na předměstí, s plachetnicemi, tenisovými raketami a zlatými retrívry; léta na Cape Cod, internátní školy u Bostonu a pikniky během fotbalové sezóny. Taková výchova se výmluvně odrážela v každé stránce Bunnyho osobnosti, od způsobu, jakým vám podával ruku, až po styl, jakým vyprávěl vtipy.

Nemám a nikdy jsem s nikým z nich neměl nic společného, s výjimkou znalosti řečtiny a roku života, který jsem strávil jako člen jejich malé skupinky. A pokud je láska něco, co člověk může s někým sdílet, pak soudím, že i tu jsme sdíleli, i když si uvědomuji, že ve světle příběhu, který se chystám vyprávět, to může znít podivně.

Jak začít.

Po střední škole jsem začal chodit na menší vysokou školu v rodném městě (moji rodiče s tím rozhodně nesouhlasili a dali mi jasně najevo, že se ode mě očekává, že nastoupím do práce k otci a začnu rodině pomáhat, což byl jeden z mnoha důvodů, proč jsem se tak zoufale toužil osvobodit) a ty dva roky, co jsem tam strávil, jsem studoval klasickou řečtinu. Důvodem nebyla žádná zvláštní láska k tomuto jazyku, ale docela prostá skutečnost, že jsem pak chtěl studovat medicínu (pochopte, peníze představovaly jedinou cestu, jak se osamostatnit, doktoři vydělávají spoustu peněz, *quod erat demonstrandum*) a můj studijní poradce mi doporučil, že bych si měl zapsat nějaký jazyk, abych splnil požadavek humanitního předmětu. A protože hodiny řečtiny probíhaly náhodou odpoledne, přihlásil jsem se na řečtinu, abych nemusel v pondělí ráno brzy vstávat. Bylo to naprosto nahodilé rozhodnutí, které, jak uvidíte, se ukázalo vcelku osudným.

Řečtina mi šla, troufnu si říci, že jsem v ní vynikal, v posledním roce jsem dokonce vyhrál cenu udělovanou katedrou klasických jazyků. Byl to můj oblíbený předmět, protože se jako jediný konal v normální učebně – žádné skleněné nádoby s naloženými kravskými srdci, žádný zápach formaldehydu, žádné klece plné vrískajících opic. Zpočátku jsem si myslel, že tvrdou práci překonám hluboký odpor a nechuť ke studiu medicíny, že ještě tvrdší práci v sobě třeba vybudím něco jako nadání pro toto povolání. Ale bylo tomu jinak. Měsíce ubíhaly a mě studium biologie pořád stejně nudilo, ba přímo odpuzovalo; moje výsledky byly chabé; učitelé i spolužáci mnou opovrhovali. V bezradném, a jak se i mně zdálo, marně pyrrhickém gestu jsem přestoupil na anglickou literaturu, aniž bych o tom řekl rodičům. Měl jsem